

Onderwerp

Bestuursverklaring Tozo 1

Opsteller	Lisanne Baltussen	Collegebesluit	13 juli 2021
Programma	Werk en Inkomen	Behandeldatum Raad	
Portefeuillehouder	P. Molenaar	Status	Openbaar

Samenvatting

In de eerste maanden van de coronacrisis (1 maart tot 1 juni) hebben gemeenten op verzoek van het Rijk de eerste Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) uitgevoerd. Snelheid van uitvoering was essentieel als eerste financiële maatregel die hoorde bij de crisisaanpak van COVID-19. Met het oog op de zeer korte uitvoeringstijd en vele onduidelijkheden in de regelgeving omtrent de Tozo 1 heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de beleidsregel hardheidsclausule Tozo 1 gepubliceerd. Ondanks dat snelheid voorop stond, was onze uitvoering van de Tozo 1 zorgvuldig. In de interne controles worden geen opmerkelijke afwijkingen geconstateerd. Bovendien heeft de accountant een goedkeurende verklaring voor de Stadsrekening 2020 afgegeven. Indien toch onrechtmatigheden worden geconstateerd kunnen wij een beroep doen op de hardheidsclausule Tozo 1. Dit betekent dat wij hier alsnog vergoeding voor ontvangen vanuit het Rijk. Wij kunnen echter alleen een beroep doen op de hardheidsclausule als wij bijgevoegde bestuursverklaring ondertekenen en toesturen naar het ministerie SZW. De bestuursverklaring moet worden ondertekend namens het college B&W en de gemeenteraad.

Met dit raadsvoorstel vragen wij u in te stemmen met de ondertekening van de bestuursverklaring.

Advies

De bestuursverklaring, waarmee gemeenteraad verklaart zorgvuldig uitvoering te hebben gegeven aan de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) 1, vast te stellen.

Aanleiding

In de eerste maanden (1 maart tot 1 juni) van de coronacrisis hebben gemeenten op verzoek van het Rijk de eerste Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) uitgevoerd. Dit is één van de maatregelen van het Rijk om financiële ondersteuning te bieden aan ondernemers. De Tozo is gebaseerd op het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz), maar met versoepelde voorwaarden. Snelheid van uitvoering was essentieel als eerste financiële maatregel die hoorde bij de crisisaanpak van COVID-19. De uitvoering is gestart na een zeer korte voorbereidingstijd, waarbij nog veel onduidelijkheden waren in de regelgeving. De medewerkers van afdeling Zorg & Inkomen en in het bijzonder het OndernemersPunt hebben enorme inspanning geleverd om te zorgen voor een zo snel en soepel mogelijke afhandeling van de grote hoeveelheid aanvragen.

Ondanks de zorgvuldige afhandeling van de uitvoering kan het voorkomen dat in de beginfase niet aan alle rechtmatigheidseisen kon worden voldaan. Het ministerie heeft dit

onderkend en heeft daarom op 5 februari 2021 de Beleidsregel hardheidsclausule Tozo 1 gepubliceerd¹. Met de hardheidsclausule Tozo wordt de bevoegdheid van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bedoeld om af te wijken van de dwingende bepaling dat geen vergoeding wordt verstrekt voor de kosten van algemene bijstand en bijstand bedrijfskapitaal, waarvan de gemeente de rechtvaardigheid niet heeft kunnen verantwoorden. In de beleidsregel maakt het ministerie SZW duidelijk op welke wijze en onder welke omstandigheden de hardheidsclausule wordt toegepast.

Voorwaarde voor de toepassing van de hardheidsclausule is dat het college en de gemeenteraad een gezamenlijk ondertekende bestuursverklaring afgeven, welke inhoudt dat ondanks de verantwoorde fouten en onzekerheden sprake is geweest van een zorgvuldige uitvoering van Tozo 1.

Beoogde impact

Indien ondanks de zorgvuldige uitvoering van Tozo 1 inwoners onrechtmatig middelen hebben ontvangen, worden deze vergoed door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Wij voeren hiermee een solide financieel beleid.

Argumenten

1.1 Bij de aanvraag en controle achteraf zijn de op dat moment bekende voorwaarden gecontroleerd

Net als bij andere uitkeringen is het van belang dat alleen mensen die daar recht op hebben deze ontvangen en dat misbruik en oneigenlijk gebruik wordt tegengegaan. Aan de voorkant hebben we hier sterk op ingezet met de digitale aanvraag met daarin opgenomen de criteria en verklaringen van de zelfstandige en de uitvraag van inkomsten via het inlichtingenformulier. Voor de controle achteraf is onder leiding van een projectleider een controleplan opgesteld waarin concreet is uitgewerkt op welke punten al is gecontroleerd en hoe we het vervolg inrichten. Hierin is tevens gebruik gemaakt van de signalen vanuit het Inlichtingenbureau. Tot slot zijn de controles Tozo opgenomen in het Nalevingsbeleidsplan 2021-2024 als een belangrijk onderzoeksthema in 2021.

1.2 Bij de controles (intern en door de accountant) zijn geen opmerkelijke afwijkingen geconstateerd

Wanneer bij de controles duidelijk wordt dat iemand (deels) geen recht had op Tozo, vorderen wij dit terug. Voor Tozo 1 is € 180.836 aan vorderingen opgelegd. Zowel de vorderingen als de baten verantwoorden wij via de Single Information Single Audit (SiSa). Vorderingen ontstaan wanneer zelfstandigen toch inkomsten hadden en de uitkering deels moeten terugbetalen, maar ook wanneer bleek dat ze niet aan de voorwaarden voldeden. Het gaat onder andere om bepalingen waarbij pas op een later moment duidelijk werd dat deze in de beoordeling moesten worden betrokken. Dit is zo snel mogelijk technisch verwerkt in de aanvraag en registratie en in een aangepaste versie online gegaan. Door een beroep op de hardheidsclausule zullen dergelijke gevallen in de verantwoording niet als een fout of onzekerheid worden aangemerkt. De controle van de accountant voor de Stadsrekening 2021 heeft geen rode vlaggen of opmerkelijke signalen opgeleverd. Er is een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven.

Kanttekeningen

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2021/02/05/beleidsregel-hardheidsclausule-tozo-1>

1.1 Het ondertekenen van de bestuursverklaring betekent niet dat alle fouten en onzekerheden opgelost worden

Fundamentele rechtmatigheidseisen blijven van toepassing en zullen worden opgenomen in de verantwoording en worden meegewogen bij de vaststelling van de definitieve hoogte van de rijksbijdrage. Deze rechtmatigheidseisen hebben wij vanaf het begin zo volledig mogelijk uitgevoerd.

Financiën

Voor de uitvoering van de Tozo hebben we voorschotten vanuit het Rijk ontvangen. De verantwoording is achteraf, via de Single Information Single Audit (SiSa). Op basis van de gemeentelijke SiSa- verantwoording wordt de hoogte van de vergoeding door SZW vastgesteld en vindt – onder verrekening van de aan de gemeente verstrekte voorschotten – de afrekening met aan de gemeente plaats.

In het kader van Tozo 1 is tussen 1 maart en 1 juni 2020 door de gemeente Nijmegen € 12.215.954 levensonderhoud en € 465.807 bedrijfskapitaal uitgekeerd. Het gaat hierbij om 3.816 bijdragen aan levensonderhoud en 163 kapitaalverstrekkingen. Deze uitgaven zijn in de SiSa bijlage² opgenomen bij de jaarrekening 2020. Op basis van de opgave in de jaarrekening en de bevindingen van de accountant stelt het ministerie SZW in het najaar van 2021 de hoogte van de rijksvergoeding vast.

Vervolg

Na vaststelling door de gemeenteraad ondertekenen de burgemeester, gemeentesecretaris en griffier de bestuursverklaring.

De volledig ondertekende verklaring wordt via de postbus van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ingezonden vóór 30 september 2021.

Bijlagen

1. Bestuursverklaring toepassing van de hardheidsclausule ten aanzien van de uitvoering van Tozo 1

² SiSa bijlage 2020 pagina 7: https://nijmegen.jaarverslag-2020.nl/assets/pdf/SISA_2020.pdf